

HISTORIA I TERAŹNIEJSZOŚĆ

**Informator o zasobach edukacyjnych w zakładce „Materiały dla nauczycieli”
przydatnych w realizacji wybranych treści nauczania podstawy programowej
przedmiotu Historia i teraźniejszość.**

Treści nauczania – wymagania szczegółowe
/Zagadnienia społeczne, polityczne, prawne i kulturowe/.

I. Wiedza o podstawach życia społecznego. Uczeń:

1) wyjaśnia, dlaczego człowieka rozumie się w tradycji jako „istotę społeczną” (*animal sociale*), charakteryzuje odgrywane przez niego role społeczne oraz znaczenie życia społecznego dla jego rozwoju i spełnienia;

Edukacja obywatelska – Zeszyt 17.

Kompendium wiedzy o społeczeństwie dla szkół podstawowych.

Temat lekcji:

Człowiek – istota społeczna

Edukacja obywatelska – Zeszyt 18.

Kompendium wiedzy o społeczeństwie w liceum ogólnokształcącym i technikum.

Zakres podstawowy – część I

Tematy lekcji:

Role społeczne

Socjalizacja i wpływ społeczny

4) wyróżnia podstawowe sposoby realizacji społecznego bytu człowieka: rodzinę, naród, państwo i związki państw; przedstawia specyfikę każdego z nich i ich komplementarność;

Edukacja obywatelska – Zeszyt 17.

Kompendium wiedzy o społeczeństwie dla szkół podstawowych.

Tematy lekcji:

Współczesne państwo

Rodzina jako grupa społeczna

Edukacja obywatelska – Zeszyt 18.

Kompendium wiedzy o społeczeństwie w liceum ogólnokształcącym i technikum.

Zakres podstawowy – część I

Temat lekcji:

Współczesna rodzina

6) wyróżnia wspólnoty i grupy tworzące się na podstawie podobieństwa pochodzenia, kultury, sposobu życia, interesów i sytuacji ekonomicznej, w tym zarówno narody, jak

i inne grupy społeczne znajdujące się wewnątrz podstawowych społeczności ludzkich (np. klasy i warstwy społeczne, grupy zawodowe, wyznaniowe, narodowościowe);

Edukacja obywatelska – Zeszyt 17.

Kompendium wiedzy o społeczeństwie dla szkół podstawowych.

Temat lekcji:

Grupy społeczne

7) wyjaśnia proces tworzenia się narodu oraz różnorodność kontekstów znaczeniowych tego pojęcia; wyjaśnia, na czym polega patriotyzm oraz czym różni się od szowinizmu i kosmopolityzmu; wskazuje przykłady postaw patriotycznych we współczesnym świecie;

Edukacja obywatelska – Zeszyt 17.

Kompendium wiedzy o społeczeństwie dla szkół podstawowych.

Tematy lekcji:

Więzi narodowe Polaków

Postawy współczesnych Polaków

Edukacja obywatelska – Zeszyt 18.

Kompendium wiedzy o społeczeństwie w liceum ogólnokształcącym i technikum.

Zakres podstawowy – część I

Tematy lekcji:

Partie polityczne na polskiej scenie politycznej

Organizacje pozarządowe w Polsce

9) wyjaśnia charakter wspólnot religijnych, ich odmienności związane z treścią wiary, kultem, nauczaniem moralnym i organizacją;

Edukacja obywatelska – Zeszyt 18.

Kompendium wiedzy o społeczeństwie w liceum ogólnokształcącym i technikum.

Zakres podstawowy – część I

Temat lekcji:

Kościoty i związki wyznaniowe w Polsce

10) charakteryzuje państwo jako zorganizowane społeczeństwo (*res publica*) i wyjaśnia, jakie są podstawowe zadania państwa wobec jego obywateli oraz obowiązki obywateli względem ich państwa;

Edukacja obywatelska – Zeszyt 17.

Kompendium wiedzy o społeczeństwie dla szkół podstawowych.

Temat lekcji:

Współczesne państwo

15) wyjaśnia, na czym polega demokracja – zarówno w wersji klasycznej (jako sposób wyznaczania rządzących), jak i w wersji liberalnej (jako polityczny wyraz „suwerenności ludu”);

Edukacja obywatelska – Zeszyt 18.

Kompendium wiedzy o społeczeństwie w liceum ogólnokształcącym i technikum.

Zakres podstawowy – część I

Temat lekcji:

Konstytucyjne zasady ustroju Rzeczypospolitej Polskiej

17) rozpoznaje sprawy regulowane przez prawo cywilne, rodzinne, administracyjne i karne;

Edukacja obywatelska – Zeszyt 20.

Kompendium wiedzy o społeczeństwie w liceum ogólnokształcącym i technikum.

Zakres podstawowy – część II

Temat lekcji:

System prawa w Rzeczypospolitej Polskiej

18) wyjaśnia podstawy i treść praw człowieka oraz ich związek z dziedzictwem cywilizacji zachodniej (inspiracje płynące z chrześcijaństwa oraz z nauki o prawie naturalnym sięgającej czasów grecko-rzymskich);

Edukacja obywatelska – Zeszyt 17.

Kompendium wiedzy o społeczeństwie dla szkół podstawowych.

Temat lekcji:

Godność człowieka a prawa człowieka

19) przedstawia zasady ogólne i katalog praw człowieka wynikające z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., sądowe środki ochrony praw i wolności w Rzeczypospolitej Polskiej oraz sposób działania Rzecznika Praw Obywatelskich;

Edukacja obywatelska – Zeszyt 18.

Kompendium wiedzy o społeczeństwie w liceum ogólnokształcącym i technikum.

Zakres podstawowy – część I

Tematy lekcji:

Konstytucyjne wolności i prawa człowieka i obywatela w Rzeczypospolitej Polskiej

Ochrona praw człowieka w Polsce

21) rozumie znaczenie roztropności, społecznej komunikacji, sporu, dialogu, kompromisu, solidarności i pokoju społecznego;

Edukacja obywatelska – Zeszyt 17.

Kompendium wiedzy o społeczeństwie dla szkół podstawowych.

Tematy lekcji:

Formy i zasady komunikowania się

Postawy asertywne

Konflikty społeczne

Edukacja obywatelska – Zeszyt 18.

Kompendium wiedzy o społeczeństwie w liceum ogólnokształcącym i technikum.

Zakres podstawowy – część I

Temat lekcji:

Konflikty społeczne

II. Świat i Polska w latach 1945-1956. Uczeń:

9) wykorzystuje swoją wiedzę o doktrynie praw człowieka do scharakteryzowania praw i wolności podanych w Powszechnej deklaracji praw człowieka ONZ z 1948 roku i Europejskiej konwencji praw człowieka Rady Europy z 1950 roku oraz ograniczeń w ich wykonywaniu i związanych z nimi obowiązków;

Edukacja obywatelska – Zeszyt 18.

Kompendium wiedzy o społeczeństwie w liceum ogólnokształcącym i technikum.

Zakres podstawowy – część I

Temat lekcji:

System ochrony praw człowieka w ramach Rady Europy

III. Świat i Polska w latach 1956–1970. Uczeń:

7) wyjaśnia zjawisko „kultury masowej” i powstawanie w niej osobnego nurtu kultury młodzieżowej;

Edukacja obywatelska – Zeszyt 18.

Kompendium wiedzy o społeczeństwie w liceum ogólnokształcącym i technikum.

Zakres podstawowy – część I

Temat lekcji:

Współczesne społeczeństwo

V. Świat i Polska w latach 1980–1991. Uczeń:

18) wyjaśnia znaczenie walki z korupcją dla kultury politycznej i efektywności gospodarczej państwa;

Edukacja obywatelska – Zeszyt 18.

Kompendium wiedzy o społeczeństwie w liceum ogólnokształcącym i technikum.

Zakres podstawowy – część I

Temat lekcji:

Patologie życia publicznego w Polsce

19) wyjaśnia pojęcie społeczeństwa obywatelskiego i wskazuje przykłady jego funkcjonowania w Polsce po 1989 roku;

Edukacja obywatelska – Zeszyt 17.

Kompendium wiedzy o społeczeństwie dla szkół podstawowych.

Tematy lekcji:

Społeczeństwo obywatelskie

Aktywność obywatelska

Kampanie społeczne

Edukacja obywatelska – Zeszyt 18.

Kompendium wiedzy o społeczeństwie w liceum ogólnokształcącym i technikum.

Zakres podstawowy – część I

Temat lekcji:

Formy demokracji bezpośredniej w Rzeczypospolitej Polskiej

21) wyjaśnia pojęcie demokratycznego państwa prawa;

Edukacja obywatelska – Zeszyt 17.

Kompendium wiedzy o społeczeństwie dla szkół podstawowych.

Temat lekcji:

Państwo prawa

Edukacja obywatelska – Zeszyt 18.

Kompendium wiedzy o społeczeństwie w liceum ogólnokształcącym i technikum.

Zakres podstawowy – część I

Temat lekcji:

Konstytucyjne zasady ustroju Rzeczypospolitej Polskiej

VI. Świat i Polska w latach 1991–2001. Uczeń:

8) charakteryzuje główne postanowienia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (preambuła, relacje między najważniejszymi organami władzy, niezawisłość sądów i trójpodział władzy, prawa i obowiązki obywatela Rzeczypospolitej Polskiej, przepisy dotyczące małżeństwa i rodziny);

Edukacja obywatelska – Zeszyt 18.

Kompendium wiedzy o społeczeństwie w liceum ogólnokształcącym i technikum.

Zakres podstawowy – część I

Tematy lekcji:

Władza ustawodawcza w Rzeczypospolitej Polskiej

Władza wykonawcza – Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej

Władza wykonawcza – Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej

Wymiar sprawiedliwości w Rzeczypospolitej Polskiej

Konstytucyjne wolności i prawa człowieka i obywatela w Rzeczypospolitej Polskiej

10) wyjaśnia pojęcie organizacji pozarządowej, omawia rolę i wskazuje przykłady organizacji pozarządowych (NGO) we współczesnej Polsce;

Edukacja obywatelska – Zeszyt 18.

Kompendium wiedzy o społeczeństwie w liceum ogólnokształcącym i technikum.

Zakres podstawowy – część I

Temat lekcji:

Organizacje pozarządowe w Polsce

VII. Świat i Polska w pierwszych dwóch dekadach XXI wieku. Uczeń:

2) wskazuje na różnice między tolerowaniem a akceptacją zjawisk kulturowych i społecznych;

Edukacja obywatelska – Zeszyt 18.

Kompendium wiedzy o społeczeństwie w liceum ogólnokształcącym i technikum.

Zakres podstawowy – część I

Temat lekcji:

Oblicza tolerancji

3) przedstawia kulturowe, społeczne i ekonomiczne konsekwencje rozwoju internetu i technologii cyfrowych;

Edukacja obywatelska – Zeszyt 17.

Kompendium wiedzy o społeczeństwie dla szkół podstawowych.

Temat lekcji:

Blaski i cienie internetu

4) wyjaśnia pojęcia komunikacji społecznej oraz czwartej władzy;

Edukacja obywatelska – Zeszyt 17.

Kompendium wiedzy o społeczeństwie dla szkół podstawowych.

Temat lekcji:

Środki masowego przekazu

Edukacja obywatelska – Zeszyt 18.

Kompendium wiedzy o społeczeństwie w liceum ogólnokształcącym i technikum.

Zakres podstawowy – część I

Temat lekcji:

Etyka dziennikarska

5) wskazuje, na czym polega wartość swobodnej wymiany opinii, oraz przedstawia nowe formy ograniczenia wolności słowa w epoce cyfrowej;

Edukacja obywatelska – Zeszyt 17.

Kompendium wiedzy o społeczeństwie dla szkół podstawowych.

Temat lekcji:

Opinia publiczna

Edukacja obywatelska – Zeszyt 18.

Kompendium wiedzy o społeczeństwie w liceum ogólnokształcącym i technikum.

Zakres podstawowy – część I

Temat lekcji:

Opinia publiczna

11) przedstawia zakres działania poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego (gmina, powiat, województwo) w Rzeczypospolitej Polskiej, z uwzględnieniem struktury głównych kierunków wydatków budżetowych na te działania oraz źródeł ich finansowania;

Edukacja obywatelska – Zeszyt 18.

Kompendium wiedzy o społeczeństwie w liceum ogólnokształcącym i technikum.

Zakres podstawowy – część I

Temat lekcji:

Samorząd terytorialny w Rzeczypospolitej Polskiej

13) wymienia osiągnięcia Polski po 1989 roku w zakresie polityki wewnętrznej i zagranicznej;

Edukacja obywatelska – Zeszyt 20.

Kompendium wiedzy o społeczeństwie w liceum ogólnokształcącym i technikum.

Zakres podstawowy – część II

Temat lekcji:

Polska w Unii Europejskiej

14) wskazuje i charakteryzuje najpoważniejsze wyzwania stojące przed Polską u progu trzeciej dekady XXI wieku (zagrożenia geopolityczne, kryzys demograficzny, utrzymanie tożsamości kulturowej, bezpieczeństwo energetyczne, polityka klimatyczna oraz jej koszty finansowe i społeczne).

Edukacja obywatelska – Zeszyt 17.

Kompendium wiedzy o społeczeństwie dla szkół podstawowych.

Temat lekcji:

Problemy społeczne współczesnego świata

*Opracowanie
Janusz Korzeniowski*